

Олена КИЦАН

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Між віршем і прозою: специфіка перехідних жанрів в сучасній українській літературі

Художня мова має два основні різновиди – вірш і прозу, між якими у літературі минулих століть була велика відстань. Митрофан Довгалецький у *Поетиці* (*Сад поетичний*, 1736–1737) зазначає, що поняття „вірш [versus] бере назву від слова *vertendi* [обертання], він наче обертається кілька разів, раніш ніж його скомпонують, і є певним упорядкуванням стіп, що в ньому містяться, та ритмічним їх поєднанням. Вірш відрізняється від рядка прози, тому що у прозі немає ані стіп, ані ритму, а в поезії є і ритм, і цезура”¹. Отже, із самого початку передбачається, що вірш – це мова, за М. Гаспаровим, „чітко розчленована на відносно короткі „ряди”, відрізки, співвідносні й сумірні між собою”².

Уже етимологія слова „вірш” вказує на суттєву відмінність віршової мови від прози. Термін „проза” утворено від латинського слова „*prosa*”, що перекладається як „те, що звернене вперед”, тобто мова, яка розгортається лінійно, без поворотів, „прямо вперед”.

Проза, наголошує М. Гаспаров, сприймається „ніби в одному вимірі”, „горизонтальному”, тоді як „вірш у двох – „горизонтальному і вертикальному; це разом розширює сітку зв’язків, у які вступає кожне слово, і тим підвищує смислову місткість вірша”.

Але в ХХ ст. поезія і проза почали тісно співпрацювати, втрачати межі, що можна пов’язати з експериментаторськими пошуками футуристів. Проблема вивчення перехідних жанрів, до яких належать вірш у прозі, верлібр, метрична римована проза, метризована проза, строфічна проза (версе), пов’язана з відмовою

¹ М. Довгалецький, *Поетика. Сад поетичний*, <http://litopys.org.ua/dovg/dovg04.htm>, [20.05.2015].

² М. Гаспаров, *Русский стих начала XX века в комментариях*, http://philologos.narod.ru/mlgaspar/gasp_rverse.htm, [20.12.2015].

від традиційних прозових і поетичних форм і початком освоєння письменниками жанрів пограниччя і нових літературних можливостей. Питання взаємодії вірша і прози цікавило ще М. Гаспарова (*Русский стих начала XX века в комментариях*), М. Гіршмана (*Ритм художественной прозы*), С. Кормилова (*Основные понятия теории литературы. Литературное произведение. Проза и стих*), Ю. Лотмана (*Структура художественного текста*), Ю. Орлицького (*Динамика стиха и прозы в русской словесности*), О. Федотова (*Основы русского стихосложения. Теория и история русского стиха*) та ін.

Віршознавець М. Гаспаров стверджував, що опозиція „вірш-проза” виникає в російській літературі лише в XVII – поч. XVIII ст., коли відбувається виділення вірша як особливої системи художньої мови³.

Ю. Орлицький трактує вірш і прозу як „два принципово різних способи організації мовного матеріалу, дві різні мови літератури”⁴. Головний критерій, який відділяє вірш від прози, пов’язаний з обов’язковим ритмічним членуванням вірша на рядки (ритм рядків), натомість у прозі таке членування відсутнє. А тому дослідник використовує такий метод аналізу, який розглядає прозовий текст з позицій наявності в ньому аналогів віршованих рядків. По-суті, кожний елемент поетичного тексту при бажанні можна перенести у площину прози (метрична, римована, строфічна проза), а вірш, у свою чергу, цілком може існувати і без метру, і без рими, і без поділу на строфи.

Більшість учених пояснює різницю між віршем та прозою за критерієм наявності чи відсутності поділу тексту на віршорядки, тобто подвійної сегментації. Якщо текст поділяється на такі рядки, то маємо вірш, якщо ні, то – прозу.

Але розглянемо наведений текст сучасної поетки Ганни Осадко:

„...А життя назагал прекрасне...Осінь листям вродила рясно, дикі гуси в ставку – як ряска, але ряски уже нема. Є вода – сірувато-біла – то тумани її покрили, і зітхнути воді несила, бо стискає її зима. Мерзнуть руки синюшні в мене, тисне шию кашне зелене, от би вирватись з цього тіла – і зависнути, наче йог!”⁵.

Попри те, що маємо прозову форму запису, у тексті виразно відчутні метр і рима. Саме вони виступають віршотвірними маркерами у прозовому тексті, задають йому ліричного тону.

Але спробуємо змінити графічний запис і подати текст у віршованій формі, а саме з поділом на рядки:

³ М. Гаспаров, *op. cit.*

⁴ Ю. Орлицький, *Динамика стиха и прозы в русской словесности*, Москва 2008, с. 11.

⁵ Г. Осадко, *Та, що перевертає пінгвінів*, Тернопіль 2009, с. 59.

...А життя назагал прекрасне...	a	UU ⊥U U⊥ U⊥U	2-2-1-1
Осінь листям вродила рясно,	a	⊥U ⊥U U⊥ U⊥U	-1-2-1-1
дикі гуси в ставку – як ряска,	a	⊥U ⊥U U⊥ U⊥U	-1-2-1-1
але ряски уже нема.	b	UU ⊥U U⊥ U⊥	2-2-1-
Є вода – сірувато-біла –	c	⊥U ⊥U U⊥ U⊥U	-1-2-1-1
то тумани її покрили,	c	UU ⊥U U⊥ U⊥U	2-2-1-1
і зітхнути воді несила,	c	UU ⊥U U⊥ U⊥U	2-2-1-1
бо стискає її зима.	b	UU ⊥U U⊥ U⊥	2-2-1-
Мерзнуть руки синюшні в мене,	d	⊥U ⊥U U⊥ U⊥U	-1-2-1-1
тисне шию кашне зелене,	d	⊥U ⊥U U⊥ U⊥U	-1-2-1-1
от би вирватись з цього тіла –	d	⊥U ⊥U U⊥ U⊥U	-1-2-1-1
і зависнути, наче йог!	e	UU ⊥U U⊥ U⊥	2-2-1-

Зі схеми видно, що перед нами неklasичний вірш, а саме дольник, його третя ритмічна форма (1-2-1-1) із римуванням за схемою *aaabcccbddde*. За всіма ознаками маємо вірш, але поданий у прозовій формі. А графіка є однією з основних ознак віршованого тексту. Для прикладу, у верлібрі, який позбавлений основних віршотвірних ознак, саме графічний вигляд свідчить про віршовану структуру тексту. По-суті, авторка синтезує два, здавалось би, несумісні різновиди художньої мови, але твір від цього не втрачає своєї поетичності. Навпаки, до всіх інших чинників впливу на свідомість і почуття читачів додається ще ефект несподіванки: налаштувавшись на читання прози, натомість отримуємо поезію.

Твори подібного типу потребують окремої дефініції. Попри те, що тут наявні усі віршотвірні ознаки, ми не можемо віднести даний твір до віршів, оскільки не дотримано правила подвійної сегментації. Не є це і прозою в традиційному розумінні цього явища, ні „віршем у прозі”. Адже за М. Гаспаровим, „для вірша у прозі характерні всі ознаки вірша, за винятком метру, ритму і рими; часто поділ на малі абзаци, які відповідають строфам, загальна установка на вираження суб’єктивного враження чи переживання; зазвичай безсюжетна композиція, підвищена емоційність стилю, коло образів, мотивів, ідей, характерних для поезії цього часу і т.д.”⁶.

У нашому ж зразку є метр, і є рима. А тому даний текст підпадає під визначення римованої метричної прози. Синонімічним терміном може бути позірна проза (за М. Гаспаровим). Адже перед нами звичайний римований дольник, рядки якого розгортаються горизонтально, без подвійної сегментації.

Існує два шляхи виникнення метричної прози. Перший утворюється через силабо-тонічне впорядкування ритму звичайного прозового тексту, коли письменник прагне надати загалом прозовій мові милозвучності, ліричності. У таких випадках за допомогою метру написані здебільшого лише окремі рядки.

⁶ М. Гаспаров, *op. cit.*

Інший варіант утворення метричної прози – це перетворення в неї власне віршів. Тоді у метричній прозі присутні всі ознаки вірша (метр, рима і римування, строфіка), але немає основного – графічного поділу на рядки. Власне сюди відносимо і вище проаналізований твір Г. Осадко.

Потрібно також відрізнити ті прозові тексти, в яких вкраплення метру є незапланованими, і ту прозу, яка свідомо метризована. У першому випадку, метр є ніби „небажаним фактором”, він знаходиться на чужій території, ріже слух, подекуди заважає, оскільки протистоїть прозовій природі художньої мови. У другому ж випадку, використання метру відповідає художньому задуму автора, а тому він наче і не викликає жодних заперечень:

„Одного ранку прокинутися, відчувши зміни: від найменшої волосини до пальців ніг, лежати, наслухоючи себе – дивне враження – все ще бачити, та вже ніде не бути. Чути – машини шинами, як ножами, розрізають їм перший – для мене останній сніг, чути – радіо ловить душі в сіті – чоловік душ приймає. І ти, Бруте?...”⁷.

Наведемо для протиставлення верлібр, який по суті займає інший полюс по відношенню до позірної прози, яка, володіючи усім сталим набором віршотвірних ознак, записана прозою. Натомість верлібр наближений до поезії лише графічним виглядом (подвійна сегментація тексту), усі інші ознаки вірша (метр, рима, традиційна строфіка) у ньому відсутні. Розглянемо вільний вірш Олега Лишеги *Пісня 352*:

„Коли вам так забаглось погрітись,
Коли вам так хочеться перекинутись хоч словом,
Коли вам так хочеться хоч крихту тепла –
То не йдіть до дерев – там вас не зрозуміють,
Хоч архітектура в них просто космічна
І з комина в’ється прозорий димок..
Не йдіть у ці гори хмарочосів –
з тисячного поверху
На вас можуть висипати жар..
Коли вже вам так не терпиться за теплом,
То йдіть на завіяний снігом город,
Там скраю стоїть самотня хата хрону..
..А ось і вбога хата хрону..
Світиться? – світиться... він завжди дома –

⁷ Г. Осадко, *Лист до друга*, <http://www.proza.ru/2010/12/10/548>, [20.12.2015].

Стукайте до хати хрону, стукайте до цієї хати...
Стукайте – і вам відчинять...”⁸.

Ознакою поетичної мови у даному верлібрі виступає лише подвійна сегментація. Дисонанс між очікуваним і отриманим виникає уже з перших рядків поезії. Маємо протистояння між основним текстом і заголовком, оскільки назва *Пісня* налаштовує нас на метричний римований вірш, не виключаючи наявності рефрену. Даючи тексту заголовок *Пісня*, поет свідомо веде нас наперед хибним шляхом. Але у творі є чимало повторів, зокрема анафора на початку і наприкінці вірша, асонанси та алітерації. Додатковими засобами ритмізації є значна кількість лексичних повторів.

Сучасна українська поезія кінця ХХ століття, навіть не авангардна і не візуальна, – це широке поле для експериментів, для пошуку нових зображувальних прийомів в області графіки тексту. Тут найчастіше трапляються тексти без розділових знаків і великих літер, що підкреслює полісемантичність висловлювання. Ганна Осадко серед розділових знаків здебільшого надає перевагу тире, яке замінює інші розділові знаки і надає прозі віршоподібного характеру. За допомогою тире на письмі маркується така стилістична фігура як еліпсис:

„Найкращі новини – відсутність важливих новин: ще день розміняла, в кишеню відсипавши здачу, бо все планомірно і вірно. Це, знаєш, неначе „Італія-Рома” – „Динамо” – чотири-один! Так, наші продули! Ти правильно все передбачив) Останні новини – в вазоні розцвів молочай, в неволі розцвів, уявляєш... Бо тепла неволя. От сніг за вікном пролітає – ти бачиш, поволі, а я за вікном калатаю у скляночці чай сріблястою ложкою долі...”⁹.

Знову ж таки змінимо графічний вигляд тексту:

Найкращі новини – відсутність важливих новин:

U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥

ще день розміняла, в кишеню відсипавши здачу,

U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U

бо все планомірно і вірно. Це, знаєш, неначе „Італія-Рома” – „Динамо” – чотири-один!

U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥

Так, наші продули! Ти правильно все передбачив)

U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U

Останні новини – в вазоні розцвів молочай,

U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥

⁸ О. Лишега, *Vipui*, <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/lysheha.htm>, [20.12.2015].

⁹ Г. Осадко, *op. cit.*

в неволі розцвів, уявляєш... Бо тепла неволя.
 U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U
 От сніг за вікном пролітає – ти бачиш, поволі,
 U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U
 а я за вікном калатаю у скляночці чай
 U⊥U U⊥U U⊥U U⊥U U⊥
 сріблястою ложкою долі.
 U⊥U U⊥U U⊥U

Таким чином текст записаний у формі позірної прози, являється різностопним амфібрахієм, у якому наявне попарне чергування чоловічих і жіночих рим, причому точних (молочай – чай), й неточних (здачу – передбачив, неволя – поволі).

Окремо розглянемо і сучасні вірші у прозі. Досить цікавими в цьому аспекті є твори українського поета, який проживає у Чикаго, Т. Девдюка (*У Адама Бог вважав повноцінним лише ребро, Добре знання законів К^оституції, Люксуси пана Бельмеги*). Зупинимося детальніше на останньому творі, який складається із шести частин, для відокремлення яких, окрім строфічного поділу, Т. Девдюк використовує також нумерацію римськими цифрами. Наведемо для прикладу перші чотири частини:

I

„Пан Бельмега зайнятий важливою справою. Все життя тягне ручку дверей до себе. Доки рука згинається у лікті, пан Бельмега загинається перед зачиненими дверима. Всі знають: пан Бельмега тягне ручку дверей до себе. Йому однаково, що хтось з другого боку дверей тягне ручку до себе.

II

Пан Бельмега любить незаміжніх дівчат.
 Пан Бельмега любить розведених жінок.
 Пан Бельмега любить кипариси.
 Пан Бельмега любить розводити кипариси.

III

Пан Бельмега любить грати пана.
 На зірки каже: „Фе!”
 На жінок каже: „Гой-я-я-я-я-я”

IV

Пан Бельмега поглядає на праву руку дівчини.
 Посміхається.
 Дівчина ловить погляд і ронить: „Шостого пальця нема...”¹⁰.

¹⁰ Т. Девдюк, *Ти, три хвилини тому*, Київ 2000, с. 90.

Відносимо цей твір до „відверлібрових” віршів у прозі, записаних у формі версе. Ю. Орлицький відзначає, що тенденція до автономізації абзаців-строф і одночасно до їх вирівнювання за обсягом і зменшенню його – це ще одна важлива особливість прози, як наслідок впливу віршових структур, так званої строфічної (версейної) прози¹¹.

Основними ознаками версе, віршоподібної прози, на думку Ю. Орлицького, є особлива врегульованість обсягу строф і тенденція до рівності кожної з них одному реченню¹². Під версе автор розуміє тексти, в яких строфічність виступає єдиною ознакою вірша в прозаїчній структурі, вносячи в неї регулярний вертикальний порядок, який співвідноситься із віршовим.

У вищенаведеному творі синтез віршового і прозового начал проявляється, в першу чергу, візуально – завдяки горизонтальному і вертикальному розміщенню тексту. Таким чином підкреслюється строфічна структура прози, співвіднесення прозового абзацу із віршованим рядком. Подібна аналогія виникає тоді, коли прозові абзаци за обсягом є приблизно рівними. Такий спосіб запису провокує особливу інтонацію прочитання, стирає відмінності між літературними родами і підтверджує всепроникність кордонів між прозою і поезією.

Вірші і проза відрізняються не лише візуально, а й контекстом та ступенем вираження думки і почуття. Проза намагається уникати повторів задля збереження чіткості і ясності думки, натомість вірш використовує різноманітні повтори і паралелізми. Віршована мова спрямована на максимальний вияв емоційно-експресивного начала.

Саме тому до віршотвірних ознак у творі *Люксуси пана Бельмеги* відносимо також численні лексичні та синтаксичні повтори. Анафора „Пан Бельмега” розпочинає п'ять із шести частин. Поширена анафора у другій частині утворює майже повний ізоколон, що змінюється в наступному реченні лише однією або кількома лексемами.

Проти зарахування даного твору до верлібрів свідчить відсутність подвійної сегментації тексту, думка розгортається лінійно до закінчення друкарського рядка, або закінчення думки. Отже все-таки маємо прозову подачу тексту.

М. Гаспаров наводить три основні ознаки віршованого рядка:

1) Обмежена довжина (так, щоб рядок міг сприйматися як окрема одиниця). Одна з версій, що обсяг рядка не повинен перевищувати 7 ± 2 слова. Звісно, існують і довші рядки, але їх важко сприймати як цілісні одиниці, а тому тексти з такими довгими рядками викликають безліч дискусій про їх приналежність до вірша чи прози.

¹¹ Ю. Орлицький, *Стиховое начало в прозе „третьей волны”*, http://netrover.narod.ru/lit3wave/1_4.htm, [20.12.2015].

¹² I d e m, *Стих и проза в русской литературе: Очерки истории и теории*, Воронеж 1991, с. 28.

2) Зіставлення віршованих рядків, тобто їх психологічна рівноправність, рівнозначність, незалежно від семантики і логічної організації тексту.

3) Сумірність віршованих рядків. В основі сумірності лежить та чи інша система віршування (рядки можуть вирівнюватися за кількість складів – силабічна система, за кількістю наголосів – тонічна, і за кількістю складів і наголосів – силабо-тонічна)¹³.

Ще одним цікавим експериментом в області сучасного синтезу поетичного і прозового начал є безпунктуаційна несегментована вільна форма (А. Підпалій). Зовнішні її ознаки випливають вже із назви – відсутність поділу на рядки та відсутність пунктуації. Від віршів дана форма відрізняється відсутністю рядків, а від прозових форм – відсутністю пунктуації.

Безпунктуаційну несегментовану вільну форму можемо спостерігати у творчості сучасного поета К. Коверзнева:

„найдавніше паплюжити зажуру лісу щедрою загрозою вбивати і вмирати навмання пірнати у чорнозем і сибір на зашморгах колись чи пак одного дня помстливо буханець обіцянки печально постарішав і ось коли я народився була спонука дати мені наймення геть чисто нидіти і пізнавати світ і щоб усе в ті літери ввійшло як наростаючий уламок карати незнищеного профана і розпінати його на хресті і руйнуватиobelіск який лиш затуляє славу від мерця”¹⁴.

Попри відсутність метру, римування, строфіки, розділових знаків усе ж натрапляємо у цьому творі на деякі повтори. Часте вживання дієслів у неозначеній формі створює ілюзію дієслівного римування. Серед міжнаголошених інтервалів на незначний відсоток виринає вперед односкладовий міжнаголошений інтервал при значній активності три- і двонаголошеного.

Такі тексти ускладнюють сприймання літературного твору з уваги на зовсім новий рівень інформативності. Перед нами „голий” зміст без жодних вказівок на розуміння, на адекватне прочитання, на правильне інтонування. Це своєрідний „пазл”, який треба скласти задля конструювання нового значення, не обмежуючись при цьому одним прочитанням твору. Досить часто від того, де ми поставимо інтуїтивну паузу залежить сенс твору, якому подекуди властиве двояке прочитання. Такі твори вирізняються ущільненням синтаксичних зв'язків між словами, що пришвидшує їх прочитання.

Конструкції, до складу яких входить вірш і проза, зараховуємо до поліметричних (слідом за Н. Гаврилюк), оскільки в них відбувається зміна про-

¹³ М. Гаспаров, *op. cit.*.

¹⁴ К. Коверзнев, *Вірши*, <http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?place=koverznev&page=koverz49>, [20.12.2015].

зового ритму на віршовий або навпаки. Ю. Орлицький щодо таких творів вживає термін „прозіметрум”. Тут однак потрібно внести деякі уточнення. Прозіметрумом вочевидь треба називати ті тексти, в яких проза поєднується саме з метричним віршем. Якщо проза сполучатиметься з верлібром, то вкористовуватимемо назву „поліметричні конструкції”.

До останніх слід віднести Вірш не стільки... Т. Девдюка. Перша частина твору написана несегментованою безпунктуаційною вільною формою, візуальними ознаками якої є відсутність поділу на рядки та відсутність пунктуації. Вона налічує дев'ять рядків. Далі слідує віршова частина тексту, написана вольним ямбом.

„ВІРШ НЕ СТІЛЬКИ ПРО ПОСТМОДЕРНІЗМ ЧИ ПРО
МОДЕРНІЗМ ПОСТУ І НАВІТЬ НЕ СТІЛЬКИ ПРО ГОЛОДУВАННЯ
СПАЛЮВАННЯ ЖИРІВ ГЕРБІВ ІНШИХ СПЛАВІВ НЕ ПРО
БІЧНУ ДІЮ “ГЕРБАЛАЙФУ” І ЗОВСІМ НЕ ПРО ЗАДУХУ
В ТРИДЦЯТЬ ТРЕТЬОМУ БО АВТОР ЦЬОГО ВІРША НОСИТЬ
СОРОК ЧЕТВЕРТИЙ З ПОЛОВИНОЮ ЯК ПРО ТЕ ЩО САМЕ
ЧЕКАЄ НА ПОЕТА ЯКИЙ ВТРАТИВ ЕКОНОМІЧНУ ПИЛЬНІСТЬ
ПІД ЧАС ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ ДЕРЖАВИ ВИРІШИВШИ
ПОВНІСТЮ ВІДДАЛИТИСЬ НА ПОТАЛУ УЛЮБЛЕНІЙ СПРАВИ
ТОБТО ТВОРЧОСТІ І БІЛЬШЕ НІЧОГІСІНЬКО НЕ РОБИТИ
ОТОЖ

у мешті

будеш мешкати Я4

під п'ятою

буяти ЯЗ

і дихати

котоново Я4

на 100%

ніздрем ЯЗ

а як не буде в мешті

чи в венах вентилятора Я7цн1

то зайде тобі іздрик

з паперу

і

заліза”¹⁵ Я6цн1

Тут автор прагне використати безпунктуаційність у сенсі складного речення, пропонуючи нам безперервну цілісну лінійну синтаксичну конструкцію. Тому доцільно подати послідовний міжктовий аналіз першої частини твору: -1-5-

¹⁵ Т. Девдюк, *op. cit.*, с. 27.

4-0-2-2-5-1-4-1-0-1-4-0-3-2-1-3-1-1-1-1-2-3-4-1-2-3-2-0-4-1-2-2-2-2-1-3-4-3-2-2-1-1-3-3-4-2-.

Домінують по одному, два склади поміж іктами, а тому можемо говорити про дольниковий ритм.

Подібні форми на сьогодні ще є новаторськими. Значно частіше можемо зустріти прозіметр, коли в одному творі поєднується класичний вірш і проза.

В останнє десятиліття поезія тяжіє до все більшої свободи у вираженні змісту, до звільнення від норм віршування, властивих конкретній епосі, натомість проза – до перемоги над односторонністю (аналітизмом, дидактичністю, інтелектуальністю). Фіксація подібних маргінальних жанрів є досить важкою через історичну зміну літературних явищ, яка робить будь-які жанрові межі досить розмитими. Тим паче, що кінець ХХ ст. характеризується переходом від форми поліграфічного втілення поетичного тексту до широкої палітри можливостей візуального публічного виставлення віршів. А тому уявлення про зовнішній вигляд поетичних текстів постійно змінюється.

ЛІТЕРАТУРА

Гаврилюк Н., *Український поліметричний вірш*, Київ 2009.

Гаспаров М., *Русский стих начала XX века в комментариях*, http://philologos.narod.ru/mlgaspar/gasp_rverse.htm.

Девдюк Т., *Ти, три хвилини тому*, Київ 2000.

Довгалецький М., *Поетика. Сад поетичний*, <http://litopys.org.ua/dovg/dovg04.htm>

Коверзнев К., *Вірші*, <http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?place=koverznev&page=koverz49>

Костенко Н., *Українське віршування ХХ ст.*, Київ 2006.

Лишега О., *Вірші*, <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/lysheha.htm>

Орлицкий Ю., *Динамика стиха и прозы в русской словесности*, Москва 2008.

Орлицкий Ю., *Стих и проза в русской литературе: Очерки истории и теории*, Воронеж 1991.

Орлицкий Ю., *Стиховое начало в прозе „третьей волны”*, http://netrover.narod.ru/lit3wave/1_4.htm.

Осадко Г., *Та, що перевертає пінгвінів*, Тернопіль 2009.

Осадко Г., *Лист до друга*, <http://www.proza.ru/2010/12/10/548>.

Підпалій А., *Нова безпунктуаційна несегментована поетична форма* [в:] „Слово і Час”, № 11, 2002, с. 81–83.

Скулачева Т., *Методы определения метра в неклассическом стихе* [в:] „Известия РАН. Серия литературы и языка”, 2012, с. 45–54.

BETWEEN VERSE AND PROSE: SPECIFICS OF TRANSITIONAL GENRES

The article analyses the poetry where verse and prose, two varieties of artistic language organization, cooperate closely. Modern poetry is open for experiments. For this reason many authors allow themselves to combine poetic and prosaic elements in one text. As a result, we get texts that carry a double emotional loading. Among such texts there are rhyme metrical prose, strophic prose, verse in prose, vers libre and pollymetric constructions that combine verse and prose.

Key words: prose, verse, rhythm, rhyme, metre, metrical prose, alliteration, rhythmical prose, rhyme prose.